

TOORAN RUOKASÄÄDÖKSET

Johanan Ben-Israel 5766 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ו

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2006

Päivitetty 30.04.2006

Tooran ruokasäädösten ja rabbiinisten košer-säädösten yleiset pääperiaatteet

- **Puhtaat eläimet**, joita saa syödä (3Ms 11 ja 5Ms 14).
- **Epäpuhtaat eläimet**, joita ei saa syödä (3Ms 11 ja 5Ms 14).
- **Veri**, jota ei saa syödä (1Ms 9:4, 3Ms 3:17, 7:26-27, 17:10-16, 19:26, 5Ms 12:16 ja 12:23-25).
- **Rasva**, erityisesti sisäelinrasva, jota ei saa syödä (3Ms 3:17 ja 7:23-25).
- **Košer-säädökset**, joiden mukaan liha- ja maitotuotteita ei koskaan sekoiteta millään tavalla keskenään, eikä tarjoilla saman aterian yhteydessä (2Ms 23:19, 34:26 ja 5Ms 14:21).

PUHTAAT JA EPÄPUHTAAT ELÄIMET

NISÄKKÄÄT

- Puhtaita nisäkkäitä, joita saa syödä, ovat vain ne lajit, jotka märehäivät ja joilla on halkinaiset sorkat (3Ms 11:3 ja 5Ms 14:3-6).
- Esimerkiksi lehmä, nautaeläimet, lammas, vuohi, hirvet, peurat, antiloopit, gasellit ja kauriit.
 - Epäpuhtaita nisäkkäitä, joita ei saa syödä, ovat esimerkiksi sika, aasi, hevonen, kameli, koira, kissa, jänis, nutria ja aguti (3Ms 11:3-8 ja 5Ms 14:3-8).
 - Jotkut näistä epäpuhtaista eläimistä ovat olleet jo muinaisista ajoista ihmisen työjuhtia, ja nykyäänkin monet niistä ovat ihmisen kotieläimiä ja lemmikkejä.
 - Epäpuhtaat nisäkkäät ovat saastaisia vain jos niitä syödään, mutta niiden kuolleet ruumiit ovat saastaisia eikä niihin saa koskea (3Ms 11:8 ja 5Ms 14:8).

LINNUT

- Puhtaita lintuja, joita saa syödä, ovat vain ne lajit, jotka rabbiinisen perinteen mukaisesti tiedetään puhtaiksi, sekä nykyisin kaikki niiden sukuiset linnut (5Ms 14:11 ja 14:20).
- Toorassa ei erikseen luetella puhtaita lintuja.
- Esimerkiksi kana, kalkkuna, kanalinnut, viiriäinen, ankka, sorsat, hanhet, sorsalinnut ja kyyhkyseläimet.
 - Toorassa määritellään ja mainitaan nimeltä ne linnut, joita ei saa syödä; esimerkiksi kaikki petolinnut, haaskansyöjät ja strutsi (3Ms 11:13-19 ja 5Ms 14:11-19).
 - Epäpuhtaat linnut ovat saastaisia vain jos niitä syödään, mutta niiden kuolleet ruumiit ovat saastaisia eikä niihin saa koskea (3Ms 11:8, 11:13 ja 5Ms 14:12).

KALAT

- Puhtaita vesieläimiä, joita saa syödä, ovat vain ne lajit, joilla on sekä suomut että evät, siis vain varsinaiset kalat (3Ms 11:9 ja 5Ms 14:9).
 - Epäpuhtaita vesieläimiä, joita ei saa syödä, ovat esimerkiksi valaat, hait, kilpikonnat, krokotiilit, nahkiaiset, simpukat, kotilot, mustekalat, ravut, katkat, katkaravut ja ne kalat joilla ei ole suomuja, esimerkiksi made (3Ms 11:9-11 ja 5Ms 14:9-10).
 - Epäpuhtaat vesieläimet ovat saastaisia vain jos niitä syödään, mutta niiden kuolleet ruumiit ovat saastaisia eikä niihin saa koskea (3Ms 11:11).

MUUT SYÖTÄVÄT ELÄIMET

- Edellisten lisäksi saa syödä vain muutamia Lähi-Idän alueella tavattavia heinäsiirkkalajeja, jotka mainitaan Toorassa erikseen nimeltä (3Ms 11:20-23). Näitä heinäsiirkkoja tai

muitakaan hyönteisiä ja selkärangattomia ei kuitenkaan nykyisin syödä lainkaan, vaikka Jemenin juutalaiset (teemanilaiset) tuntevatkin kyseiset syötävät heinäsiirikkalajit.

MUUT SÄÄDÖKSET

VERTA EI SYÖDÄ

- Verta ei saa syödä missään muodossaan, ei edes lihassa, josta sitä ei ole laskettu pois (1Ms 9:4, 3Ms 3:17, 7:26-27, 17:10-16, 19:26, 5Ms 12:16 ja 12:23-25).
- Itsestään kuollutta tai raadeltua eläintä ei saa syödä, koska siitä ei ole laskettu verta (3Ms 7:24, 22:8 ja 5Ms 14:21).
- Košer-teurastuksessa kaikki veri lasketaan pois katkaisemalla eläimen kaula kivuttomasti todella terävällä veitsellä, jolloin sydän pumppaa pois suurimman osan eläimen verestä ja eläin näin menettää pian tajuntansa, toisin kuin länsimaisessa teurastuksessa, jossa eläin ensin tainnutetaan esimerkiksi sähköshokilla ja vasta sitten veri vuodatetaan pois, jolloin eläimen lihaan jää hieman enemmän verta kuin košer-teurastuksessa.

SISÄELIMIÄ JA RASVAA EI SYÖDÄ

- Yleensä mitään sisäelimiä ei syödä eikä varsinkaan niiden ympärillä olevaa rasvaa tai muutakaan eläimen rasvaa (3Ms 3:17 ja 7:23-25). Puhtaan eläimen maksa voidaan syödä kunhan siitä poistetaan huolella kaikki veri.

EI SEKOITETA LIHA- JA MAITOTUOTTEITA

- Ensimmäinen pääsääntö on, ettei lihaa ja mitään maitotuotteita sekoiteta keskenään. Näin liharuokien valmistamisessa ei käytetä mitään maitotuotteita eikä niistä peräisin olevia ainesosia (2Ms 23:19, 34:26 ja 5Ms 14:21).
- Liharuonan kanssa ei myöskään tarjota mitään maitotuotteita edes jälkiruokina, esimerkiksi maito, piimä, kerma, juusto, voi, voisekoitukset, jogurtti, rahka, jäätelö ja leivonnaiset, joissa on käytetty maitotuotteita, yms.
- Liharuokien valmistamisessa, käsittelyssä ja tarjoilussa käytetään eri välineitä ja astioita kuin maitotuotteiden kanssa. Näin košer-kodin keittiössä on aina kahdet ruoanlaittovälineet ja astiastot erikseen liha- ja maitotuotteille. Välineet ja astiat myös pestään erillään toisistaan sekä säilytetään eri kaapeissa. Liha- ja maitotuotteiden säilyttämiseenkin on košer-keittiöissä joskus omat jääkaapit ja kylmiöt.
- Jotkut ryhmät lukevat lihaksi vain nisäkkäät, toiset sisällyttävät siihen myös linnut
- Kala ei kuulu lihaan, joten kalaruonan voi valmistaa ja tarjoilla maitotuotteiden kanssa
- Eri ryhmillä on erilaisia aikoja, joita tulee noudattaa liha- ja maitotuotteiden syömisen välillä
- Useimmat messiaaniset uskovat eivät ole niin tarkkoja tämän säännön kanssa, varsinkaan lintujen, eri astioiden ja aikojen osalta

PARVE: KASVIKSET

- Parveksi nimitetään niitä ruoka-aineita, jotka käyvät niin lihan kuin maitotuotteidenkin kanssa, näitä ovat vihannekset, hedelmät, leivät ja leivonnaiset, joissa ei ole käytetty maito- tai lihatuotteita.

ISRAEL: KOŠER-MERKINNÄT

- Israelissa on kaikissa tuotteissa košer merkintä. *Kašer bsari* tarkoittaa lihatuotetta, *kašer halavi* tarkoittaa maitotuotetta ja *kašer parve* tarkoittaa kummankin edellisen kanssa yhteensopivaa kasvistuotetta.
- Pääsiäisenä ei käytetä mitään hapattua viljatuotetta, siksi niissä tuotteissa, joita saa käyttää pääsiäisen ja happamattomanleivän juhlan aikana, on merkintä *kašer lappesah*.

OMA KANTANI TOORAN RUOKASÄÄDÖKSIIN JA RABBIINISIIN SÄÄNTÖIHIN

Johanan Ben-Israel 5766 — יוחנן בן-ישראל ה'תשס"ו

Vuorilinnan Opintokeskus – <http://www.metzudah.com>
Copyright © Johanan Ben-Israel 2006

Päivitetty 30.04.2006

Haluan juutalaisena todella noudattaa Tooran ruokasäädöksiä, koska ne ovat Herran määräyksiä, ja niin niiden noudattamisesta seuraa siunaus. Näin en syö mitään saastaista tai epäpuhdasta. Kylässä ja ravintolassa kysyn aina mitä mikäkin ruoka sisältää. En kuitenkaan halua tehdä numeroa Tooran mukaisesta ruokavaliostani, jätän vain syömättä sen mitä en koe voivani syödä puhtaalla omallatunnolla Herrani edessä (Apt 10:14).

En sekoita nisäkkäiden lihasta valmistettua ruokaa maitotuotteiden kanssa, mutta linnun kanssa en ole niin tarkka. Omassa ruoanlaitossani vältän linnun ja maitotuotteiden sekoittamista, mutta voin esimerkiksi kylässä syödä kanaa kermakastikkeessa tai maitoon tehtyä perunamuusia kalkkunaleikkeen kera. Kalaruoan voi tehdä aina maidon kanssa, siitä ei ole mitään rajoittavia säädöksiä, myös kananmunaa voi käyttää niin maidon kuin lihankin kanssa.

Suomen keittiössäni ei ole eri välineitä tai ruokailuastiastoja liha- ja maitoruoille. Diasporassa monet juutalaiset ovat vapaampia rabbiinisista säädöksistä kuin Israelissa.

Kuitenkin Israelissa pyrin pitämään mahdollisuuksien mukaan košer-keittiön ja -kodin niin, että voin kutsua Tooran säädöksiä noudattavia ystäviä kotiin.

Israelissa käytetään paljon kertakäyttöastioita, koska ne käyvät joka tilanteeseen, niitä minulla on aina varattuna kutsuille ja tilanteisiin, joissa joku epäilee košer-keittiöni puhtautta. Myös kaikki tarjottavat ruoat ja juomat pitää olla valmiita, kaupasta ostettuja tuotteita, jos joku epäilee keittiösi košeria.

Neuvoksi sinulle voin antaa sen, että tutki kaikki Sanan pohjalta rukouksessa ja muodosta oma kantasi Tooran ruokasäädöksiin vasta sitten. Kehotan sinua kuitenkin miettimään suhdettasi epäpuhtaan syömiseen ja Herraasi Ješuaan!

Siunausta Sinulle ystäväni Herramme Ješuan, Israelin Kuninkaan, Nimessä!

Jonanan Ben-Israel